

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

J. van der Wal
BEL/BS

Doorkiesnummer (023) 514 3465
walj@noord-holland.nl

1 | 8

Betreft: Zienswijze Gedeputeerde Staten op herindelingsadvies nieuwe gemeente Haarlemmermeer

Verzenddatum

28 JUNI 2017

Excellentie,

Kenmerk

650029/942512

Op 13 april 2017 hebben de raden van de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer een herindelingsadvies voor hun beide gemeenten vastgesteld. Zij hebben de wens om hun gemeenten samen te voegen per 1 januari 2019. Op grond van artikel 5 lid 3, Wet arhi ontvangt u hierbij van ons het betreffende herindelingsadvies en onze zienswijze daarop. Wij verzoeken u bij deze om op grond van artikel 6 Wet arhi een herindelingsregeling voor de gemeenten Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer voor te leggen aan de ministerraad.

Uw kenmerk

Voorgeschiedenis en herindelingsprocedure

Het herindelingsadvies van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer is het resultaat van een proces dat een aantal jaren geleden is ingezet door de gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude. Zij zijn tot de conclusie gekomen dat een grotere bestuurlijke schaal onontkoombaar is om de dienstverlening op orde te houden, kwaliteit te kunnen blijven leveren en een serieuze gesprekspartner te zijn. Haarlemmerliede en Spaarnwoude is de discussie over haar bestuurlijke toekomst gestart in 2012, hierbij werden ook bijeenkomsten met de bevolking en ondernemers gehouden. De gemeente heeft begin 2014 adviesbureau WagenaarHoes een waardenprofiel laten opstellen met een beschrijving van de identiteit en de kernwaarden van de gemeente. Een beslissing over de bestuurlijke toekomst wilde men echter overlaten aan de nieuwe raad. De gemeente heeft vervolgens in 2015 adviesbureau Berenschot een verdiepend onderzoek laten uitvoeren en laten adviseren over de opties voor haar bestuurlijke toekomst. De uitkomst van dit onderzoek was dat zelfstandigheid geen zicht gaf op een duurzaam bestuurskrachtige toekomst. Geadviseerd werd een bestuurlijke fusie: ongedeeld fuseren

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Fax (023) 514 3030

Houtplein 33

Haarlem [2012 DE]

www.noord-holland.nl

met een andere gemeente of opdelen en fuseren met meerdere gemeenten.

Op basis van dit onderzoek nam de gemeenteraad op 16 juni 2015 unaniem het besluit tot ongedeeld fuseren met een andere gemeente. Vervolgens heeft de gemeente een proces ingericht om tot keuze van een fusiepartner te komen op basis van vastgestelde kernwaarden van de gemeente en intensieve consultatie van inwoners en ondernemers.

Het gemeentebestuur van Haarlemmerliede en Spaarnwoude heeft een intensief, zorgvuldig en transparant proces doorlopen met hun inwoners, maatschappelijk middenveld en omliggende gemeenten om uiteindelijk te komen tot de keuze van Haarlemmermeer als fusiepartner. Wij willen de gemeentebesturen van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer complimenteren met de manier waarop zij hun processen hebben ingericht en doorlopen. Tegelijkertijd spreken wij onze waardering uit voor alle (buur)gemeenten die open hebben gestaan voor de gesprekken met Haarlemmerliede en Spaarnwoude.

Regionale context

Ons college vindt het, vanuit onze rol om de regionale belangen te bewaken en onze algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het lokale bestuur, belangrijk dat bestuurskrachtversterkingen worden gezien en besproken in regionaal verband. Daarom heeft de gedeputeerde bestuur op 21 september 2016 de portefeuillehouders 'regionale samenwerking' van de beoogde fusiegemeenten en van de overige gemeenten in de regio Zuid-Kennemerland (Bloemendaal, Haarlem, Heemstede en Zandvoort), en de in het keuzeproses betrokken gemeenten Amsterdam, Haarlemmermeer en Velsen uitgenodigd voor een overleg over de fusie van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer en over wat dit betekent voor de andere gemeenten in de regio en de regionale samenwerking. In dit overleg is geconcludeerd dat er bestuurlijk draagvlak is bij de colleges voor de fusie en dat de fusie het continueren van een vruchtbare regionale bestuurlijke samenwerking niet in de weg staat. De gemeente Haarlem verzocht wel om in het herindelingsproces serieus aandacht te schenken aan wensen uit Spaarndam om dit dubbeldorp te verenigen.

Inhoudelijke beoordeling van het herindelingsadvies

In uw beleidskader gemeentelijke herindeling dat u op 28 mei 2013 hebt aangeboden aan de Tweede Kamer, geeft u aan dat u van ons verwacht dat wij de wenselijkheid van een herindeling beoordelen aan de hand van de volgende vijf criteria:

- Draagvlak
- Interne samenhang / dorps- en kernenbeleid
- Bestuurskracht
- Evenwichtige regionale verhoudingen
- Duurzaamheid

In het herindelingsadvies zijn de gemeenten zelf ook al op deze criteria ingegaan. Wij schetsen daarom hieronder alleen het provinciaal perspectief en geven een inschatting van de financiële positie van de nieuwe gemeente. Daarna sluiten we af met een integrale conclusie over de wenselijkheid van het herindelingsadvies.

Draagvlak

· Lokaal bestuurlijk

Het herindelingsadvies is vastgesteld op initiatief van de twee betrokken gemeenteraden en net als het herindelingsontwerp hebben de twee gemeenteraden het unaniem aanvaard. Ook de start van het proces is een initiatief van de gemeenten zelf.

In de reactienota is naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Haarlem en de Dorpsraad Spaarndam nogmaals toegelicht waarom de raad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude op 10 maart 2016 besloot om het keuzeprocess voort te zetten met Amsterdam, Haarlemmermeer en Velsen. Bloemendaal en Haarlem vielen af. De raad wilde niet verder met Haarlem, omdat de raad meende dat de kernwaarden niet voldoende geborgd zouden zijn na een fusie met deze gemeente.

· Maatschappelijk

De twee gemeenten hebben een zorgvuldig, transparant en intensief proces doorlopen met hun inwoners en het maatschappelijk middenveld om te komen tot de meest geschikte fusiepartner c.q. deze fusie. De gemeentebesturen hebben diverse initiatieven ondernomen om maatschappelijk draagvlak te organiseren (zie bijlage II Logboek maatschappelijk draagvlak bij het herindelingsadvies).

Er zijn 237 zienswijzen binnengekomen, waarvan 223 zienswijzen uit Spaarndam-Oost. 194 zienswijzen ondersteunen het herindelingsplan. In 17 zienswijzen wordt bepleit dat Spaarndam-Oost geen deel moet uitmaken van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer, maar moet worden gevoegd bij de gemeente Haarlem. De gemeente Haarlem en de Dorpsraad Spaarndam bepleiten dit standpunt ook. In 6 zienswijzen wordt gepleit voor een grenscorrectie van Spaarndam-West van Haarlem naar de nieuwe gemeente Haarlemmermeer.

De zienswijzen hebben niet tot aanpassing in het herindelingsadvies geleid. De fusiegemeenten hebben in de 'Reactienota zienswijzen' naar onze mening overtuigend beargumenteerd dat er een goed en transparant proces is gevolgd, dat de raad van Haarlemmerliede en Spaarnwoude unaniem heeft gekozen voor een ongedeelde fusie en dat

bij de keuze voor een fusiepartner ook de opvatting van de Dorpsraad Spaarndam is meegewogen. In de reactienota wordt ook ingegaan op de door de Dorpsraad Spaarndam in 2016 gehouden enquête, die naar mening van de gemeenten methodologische onvolkomenheden heeft en niet tot de conclusie kan leiden dat er draagvlak is voor één ongedeeld Spaarndam bij de gemeente Haarlem. De ingediende zienswijzen op het herindelingsontwerp laten ook een heel ander beeld zien.

Uit het logboek blijkt dat er ruim gelegenheid is geboden tot inspraak. Wij zijn het dan ook eens met beide gemeenten om op dit punt geen wijziging door te voeren.

· Regionaal bestuurlijk

Zoals eerder aangegeven hebben wij in bestuurlijk overleg op 21 september 2016 het bestuurlijk draagvlak besproken met de gemeenten in de regio.

De twee betrokken fusiegemeenten hebben alle gemeenten in de regio expliciet uitgenodigd om een zienswijze te geven op hun herindelingsontwerp. De gemeenten Aalsmeer, Amstelveen en Amsterdam hebben schriftelijk laten weten de fusie te steunen en geen inhoudelijke zienswijze in te dienen. De colleges van de gemeenten Haarlem, Heemstede en Velsen hebben een zienswijze ingediend. Heemstede ondersteunt het herindelingsplan. Haarlem steunt de fusie, maar wil zich inzetten voor een grenscorrectie om Spaarndam-Oost aan haar gemeente toe te voegen. Velsen ondersteunt het herindelingsplan, maar schrijft dat als hiervan wordt afgeweken bijvoorbeeld door een grenscorrectie op te nemen, Velsen zich opnieuw zal oriënteren op de herindelingsplannen.

Gezien het bovenstaande zijn wij van mening dat er sprake is van ruim voldoende draagvlak, zowel lokaal bestuurlijk, maatschappelijk als regionaal bestuurlijk.

Interne samenhang / dorps- en kernenbeleid

Bij herindeling is een visie op "afschaling" (dorps- en kernenbeleid, wijkgericht werken) van groot belang. Wij menen dat de nieuwe gemeente blijkt geeft van een dergelijke visie. De gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude is van opvatting dat de belangen van alle woonkernen het best zijn gewaarborgd bij een fusie met Haarlemmermeer, dat een gemeente is met veel ervaring met een groot aantal kernen en dorpen en dat stad en platteland combineert. De nieuwe gemeente verenigt stedelijke en landelijke kwaliteiten en heeft een divers karakter met 31 verschillende dorpen en kernen. In het zuiden en noorden van de gemeente liggen dorpen met een vaak historisch karakter en in het midden is een stedelijk gebied. De gemeente biedt een goed woon- en werkklimaat, maar ook kansen voor recreatie en natuurbeleving. De gemeente zoekt een balans tussen kleine kernen in het groen en grootstedelijke dynamiek, gesitueerd als

men is tussen Amsterdam, luchthaven Schiphol en de haven van IJmuiden.

Er is veel aandacht voor het voorzieningenniveau en kleinschalige bedrijvigheid in de kleine kernen en dorpen.

Bestuurskracht

De schaal van Haarlemmerliede en Spaarnwoude (ruim 5.500 inwoners) is te gering om als zelfstandige gemeente duurzaam bestuurskrachtig te kunnen zijn.

De nieuw te vormen gemeente Haarlemmermeer zal ruim 150.000 inwoners tellen. Op die schaal is het goed mogelijk, bestuurlijk en organisatorisch, de gemeentelijke taken te realiseren en over een adequaat, professioneel en voldoende specialistische ambtelijke organisatie te beschikken om de lokale en regionale opgaven en ambities vorm te geven. De omvang van de organisatie is ook zodanig dat zij voldoende robuust is om minder kwetsbaar te zijn en continuïteit te waarborgen. De nieuwe gemeente is in onze ogen een serieuze gesprekspartner, die een substantiële bijdrage kan leveren aan het oppakken van regionale opgaven en in staat is om voldoende rekening te houden met de diversiteit van de lokale gemeenschappen door middel van kernenbeleid en buurt- en wijkbeleid.

Evenwichtige regionale verhoudingen

Zoals al eerder aangegeven, is deze fusie besproken in regionaal verband. Gemeentelijke taken hebben steeds vaker een regionaal karakter en de noodzaak tot samenwerking doet zich sterker voelen in de regio. De verhoudingen in de regio zijn goed. De nieuwe gemeente zal een meerwaarde kunnen leveren bij het oppakken van regionale opgaven, in samenwerking met de andere gemeenten in de regio, gemeenten uit aangrenzende regio's en de provincie. De nieuwe gemeente maakt deel uit van de Metropoolregio Amsterdam, die zich richt op wonen, werken en groen. De nieuwe gemeente is een belangrijke gesprekspartner in overleggen met en over luchthaven Schiphol, de Vervoerregio Amsterdam, de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied en de Veiligheidsregio Kennemerland. De schaal van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer wordt niet dusdanig veel groter dat deze zich niet langer goed verhoudt tot de andere gemeenten in de regio of gemeenten uit aangrenzende regio's. De fusiegemeenten hebben de samenwerkingsverbanden geïnventariseerd en treden daarover tijdig in overleg met de buurgemeenten. Daarbij wordt niet gewacht tot de fusiedatum van 2019. Als wijziging of uittreding uit samenwerkingsverbanden nodig is, achten de fusiegemeenten en de andere gemeenten in de regio dit oplosbaar.

Duurzaamheid

Wij zijn het met de fusiegemeenten eens dat de omvang van de nieuwe gemeente, zowel qua oppervlakte als inwonertal, in combinatie met de economische, ruimtelijke, culturele en toeristisch-recreatieve mogelijkheden als voldoende robuust voor de komende tijd kan worden gekwalificeerd. Wij voorzien verder geen fusies binnen de regio Zuid-Kennemerland en Amstelland-Meerlanden op de korte dan wel langere termijn. De fusie van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer leidt niet tot restproblematiek.

Financiële positie

Wij beoordelen de financiële positie van de nieuw te vormen gemeente als voldoende. In de bijlage treft u een analyse aan van de financiële positie van beide gemeenten en een verwachting voor de nieuwe gemeente.

Bespreking commissie EEB 12 juni 2017

Het vaststellen van de zienswijze is een bevoegdheid van GS. Vanwege de aanhoudende inzet van de gemeente Haarlem en de Dorpsraad Spaarndam voor een grenscorrectie (Spaarndam-Oost naar de gemeente Haarlem), besloten wij op 23 mei 2017 PS te verzoeken het herindelingsadvies en de zienswijze van GS te bespreken in de commissie Economie, Energie en Bestuur (EEB) van 12 juni 2017.

Wij besloten op 23 mei 2017 ook om het houden van een peiling in Spaarndam, waar de Dorpsraad Spaarndam ons in een petitie om vroeg, af te wijzen. Wij zijn van mening dat er een goede en transparante procedure is gevolgd door de fusiegemeenten. Hierbij heeft ook de Dorpsraad gebruik gemaakt van alle inspraakmogelijkheden en is zijn visie meegewogen in de besluitvorming.

De fusiegemeenten wijzen een grenscorrectie gemotiveerd af. De raad van Haarlemmerliede en Spaarndam besloot op 16 juni 2015 unaniem tot ongedeeld fuseren met een andere gemeente. De fusiegemeenten constateren ook dat de grote meerderheid van de zienswijzen uit Spaarndam de fusie steunt en dat de peiling van de Dorpsraad uit 2016 niet representatief was en een suggestieve vraagstelling had. Behalve het ontbreken van draagvlak in Spaarndam geven de fusiegemeenten ook andere argumenten om de grenscorrectie af te wijzen (consequenties voor de Groene Buffer en financiën, de ervaring met dorps- en kernenbeleid en met dubbeldorpen bij de fusiegemeenten).

Wij zijn bovendien van mening dat het doen van een eigen onderzoek naar de wensen van de bevolking niet past bij de provinciale rol in dit herindelingsproces van onderop.

De meerderheid van de commissie EEB (40 van de 55 Statenleden) steunt de zienswijze van GS. De fracties van SP, GroenLinks, Partij voor de Dieren, ChristenUnie-SGP en 50 Plus (15 statenleden in totaal)

hadden geen bezwaren tegen de fusie van Haarlemmerliede en Spaarnwoude met Haarlemmermeer, maar waren het oneens met de zienswijze van GS ten aanzien van het dubbeldorp Spaarndam. Ze meenden dat een peiling onder de inwoners van Spaarndam nodig was vóór het uitbrengen van het advies van GS aan de minister BZK.

Conclusie

Alles afwegend beoordelen wij de door de gemeenteraden van Haarlemmerliede en Spaarnwoude en Haarlemmermeer voorgestelde samenvoeging van hun beide gemeenten per 1 januari 2019 als positief. Bovendien is het een initiatief van onderop, wat zowel voor u als voor ons de voorkeur heeft in het geval van herindeling.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter

R.M. Bergkamp **E. Post**

3 bijlage(n)

- Financiële analyse fusie Haarlemmermeer / Haarlemmerliede en Spaarnwoude;
- Herindelingsadvies nieuwe gemeente Haarlemmermeer;
- Reactienota zienswijzen op herindelingsontwerp nieuwe gemeente Haarlemmermeer d.d. 14 maart 2017.

Kopie aan De colleges en raden van Haarlemmerliede en Spaarnwoude
en Haarlemmermeer
en Provinciale Staten van Noord-Holland

Bijlage: Financiële analyse fusie Haarlemmermeer / Haarlemmerliede en Spaarnwoude

Voor beide gemeenten geldt het preventieve financiële toezicht in het kader van de Wet arhi.

Dit is meer een formaliteit dan dat er aanleiding toe is op basis van de financiële posities van de gemeenten. Weliswaar vertoont de (meerjaren)begroting van Haarlemmerliede tekorten, maar die zijn van een zodanige omvang dat deze na samenvoeging binnen de financiële positie van de nieuwe gemeente Haarlemmermeer goed opgevangen kunnen worden.

De begroting van de huidige gemeente Haarlemmermeer vertoont overigens voor 2017 ook een tekort. Dit wordt incidenteel gedekt. Meerjarig zijn er - na het verwerken van alle incidentele componenten - positieve resultaten. Voor 2018 is nog wel een inzet vanuit de Financiële egaliseringsreserve nodig. Bij de Voorjaarsrapportage 2017 zal een resterende taakstelling voor 2018 worden ingevuld. De jaren daarna zijn weer structureel in evenwicht.

Dit maakt dat de provincie zich in beginsel geen zorgen maakt over de ontwikkeling van de financiële positie van de (nieuwe) gemeente Haarlemmermeer. Te meer ook omdat beide gemeenten hun risicoverhaal goed in beeld hebben.

Aandachtsvelden zijn er ook: de situatie rondom het onderhoud van de kapitaalgoederen en de schuldpositie van Haarlemmermeer. De hoge schuldpositie wordt deels verklaard door de grote investeringen in projecten als Cultuurgebouw, Sportcomplex Koning Willem-Alexander, investeringen in de fysieke leefomgeving, zoals de bijdragen aan de N201, maar ook door het gevoerde actieve grondbeleid.

Voor wat betreft het onderhoud van de kapitaalgoederen: op dit moment is in verband met de samenvoeging onder meer een werkgroep Kapitaalgoederen bezig om te inventariseren hoe de stand van zaken is betreffende het onderhoud kapitaalgoederen. Actualisatie c.q. nieuwe beheerplannen zullen zo nodig meegenomen worden in de beleidsharmonisatie van beide gemeenten.

Naar verwachting zullen hieruit geen financiële problemen voortvloeien.

Verzendlijst afschrift brief 650029/942512 aan minister BZK (in GS van 27 juni 2017)

Aan college van Burgemeester en Wethouders van en de gemeenteraad van

gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude
Postbus 83
1160 AB Zwanenburg

gemeente Haarlemmermeer
Postbus 250
2130 AG Hoofddorp